

מפי כהן

שיעורו השבועי של

מו"ר הרב שמעון כהן שליט"א

ספר יהושע

המפגש עם יהושע בפסוקי התורה

ראשי פרקים:

לימוד תנ"ך דורש זהירות ✦ מדרגתם הרוחנית של דמויות התנ"ך ✦ מנעו בניכם מן ההיגיון ✦ אש מלהטת סביבותיהם ✦ מעשה עכן מלמדנו על מעלת דורות קדמונים ✦ יהושע מתגלה כמנהיג במלחמות עמלק ✦ במעמד הר סיני מתגלה מדרגת קדושתו של יהושע ✦ יהושע תלמיד נאמן לרבו ✦ בפרשת המרגלים מתגלה אהבת הארץ של יהושע ✦ מינוי יהושע למנהיג ✦ יהושע ממונה על חלוקת הארץ לנחלות ✦ יהושע במשנה תורה

ולברר, אך עשו זאת מתוך דרך ארץ אימה ופחד וחרדת קודש. כשרבי, ראש הישיבה הגדול, רצה להקשות קושיה על רבי יוסי שהיה בדור לפניו, הקדים ואמר: "אנן עלובייא מקשייא על דרבי יוסי"³, ומיד באה ההגדרה: "כשם שבין זהב לעפר, כך בין דורנו לדור של אבא". התנאים והאמוראים היו ענקי רוח עצומים ונוראים, הרבה למעלה מתפיסתנו, עד כדי כך שאפילו הקטנים שבהם היה בכוחם להחיות מתים⁴.

לו יצויר, שהיו מזמינים אותנו לשמוע שיעור תורה מפי רש"י בכבודו ובעצמו, או מפי רבי יוסף קארו או האר"י הקדוש, היינו עוזבים הכל ורצים לשמוע תורה גדולה בטהרתה. ואם היה מדובר ברשב"י או רבי עקיבא היינו אחוזי התפעלות ומלאי רוממות. ואם בדמויות התנ"ך עסקינו, כגון יהושע בן נון ומשה רבנו, ההתרגשות גדולה לאין ערוך.

מנעו בניכם מן ההיגיון

הדרכתו של רבי אליעזר בן הורקנוס לתלמידיו: "מנעו בניכם מן ההיגיון", נזכרת במסכת ברכות⁵, ורש"י שם מציע לכך שני פירושים, האחד מתייחס ללימוד מקרא: "לא תרגילום במקרא יותר מדאי משום דמשכא", והשני: "לשון אחר: משיחת ילדים", וביאר הנצי"ב⁶, שיש למנוע מהקטנים שלא הגיעו עוד ללימוד גמרא ועומדים בלימוד מקרא, שלא יעיינו במקרא יותר מדאי כל עוד לא למדו גמרא בעיון, שמא לא יכוונו אל האמת מפני שלא זיקקו את מוחם על ידי עיון הגמרא. והמהר"ל⁷ כתב:

לימוד תנ"ך דורש זהירות

בבואנו לעסוק בספרי הנביאים, עלינו להעמיד לנגד עינינו דברי הדרכתם של גדולי ישראל בדבר. בספר "ארחות חיים - כתור ראש"¹ מובאת הדרכתו של הגאון מוילנא מפי תלמידו רבי חיים מוולאז'ין, בזו הלשון:

"תנ"ך ללמוד עם פירוש רש"י ומצודות דוד ומצודות ציון ורד"ק, אך כל זה אינו מעכב, ושלא לדרוש אחרי פירושים שונים שזה בכלל מאמר חז"ל 'מנעו בניכם מן ההיגיון', ושלא יהיה ח"ו יצא הפסדו בשכרו".

לימוד תנ"ך דורש זהירות, יש ללמוד תנ"ך עם רש"י מצודות ורד"ק, ואין להרבות בפירושים שונים, כדי לא לבוא לידי בלבול. כשלומדים תנ"ך יש להיצמד לפרשנות המסורתית ולא לחפש הסברים שונים ומשונים מחוץ לפרשנות המסורתית.

מדרגתם הרוחנית של דמויות התנ"ך

בשנים האחרונות נושבת רוח שמנסה "להחיות" את המקראות ברוח עכשווית יותר, נוגעת יותר. מתבוננים בדמויות התנ"ך כאילו היו חברים שלנו בגן הילדים - "תנ"ך בגובה העיניים". מתבוננים בחולשות שיש לנו ובפגמים המידותיים והמוסריים שיש לנו, ומדביקים אותם לדמויות התנ"כיות.

ספר יהושע הוא הראשון שבספרי ה"נביאים". חז"ל² אומרים:

"אם ראשונים בני מלאכים, אנו בני אנשים. ואם ראשונים בני אנשים, אנו כחמורים".

כשעסקו דורות אחרונים בבירורי הלכה של דורות קדמונים, לפעמים הזדמן להם להקשות קושיות מתוך רצון להעמיק

¹ ארחות חיים - כתור ראש הלכות תלמוד תורה אות נח.

² שבת קיב ע"ב.

³ ירושלמי גיטין פ"ו, ה"ז.

⁴ עבודה זרה י ע"ב.

⁵ ברכות כח ע"ב.

⁶ הרחב דבר דברים לב, ב.

⁷ נתיבות עולם נתיב העבודה פרק ב.

מעשה עכן מלמדנו על מעלת דורות קדמונים

הקדמה זו מלמדת אותנו כיצד יש לגשת ללימוד פסוקי הנביאים, ומהו היחס הנכון לדמויות התנ"ך גם בזמן שהנביא מספר על מעשה של כישלון.

ניתן להביא לכך דוגמא ממעשה עכן. בעת נפילת חומות יריחו בשעת הכיבוש, הקצה יהושע את כל רכוש העיר עבור המשכן, על ידי החרמתו. עכן לקח לעצמו "אֲדָרְתַּת שְׁנָעַר אַחַת טוֹבָה וּמְאֵתִים שְׁקָלִים כֶּסֶף, וְלִשׁוֹן זָהָב אֶחָד חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים"¹¹ וטמן אותם באוהלו, ובעקבות כך נכשלו בני ישראל בקרב נגד העי, ונאמר: "חֲטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתָם וְגַם לָקְחוּ מִן הַחֵרֶם וְגַם גָּבְבוּ וְגַם כָּחֲשׂוּ וְגַם שָׂמוּ בְכָלֵיהֶם"¹².

במבט ראשון קשה להבין על מה יצא הקצף הגדול. אדם אחד מישראל מעד ונכשל, וכל השאר קיימו את הציווי במלואו ולא נטלו דבר מן השלל. מדוע כישלוננו של אדם אחד מישראל הביא מפלה וענישה לכלל האומה?! סוגיה זו מלמדת אותנו מה היתה מדרגת דורות קדמונים. די היה בכישלון של יחיד מישראל כדי להביא עונש על העם כולו.

יהושע מתגלה כמנהיג במלחמת עמלק

בפסוקי התורה אנו פוגשים שלושה מנהיגים שממשיכים אתנו לספרי הנביאים - יהושע, כלב ופינחס. נתמקד בדמותו של יהושע ונתבונן בפסוקי התורה שבהם נזכר שמו.

לראשונה אנו פוגשים את יהושע במלחמת עמלק. יהושע נצטווה על ידי משה רבו לבחור מתוך העם לוחמים, שיהיו גם גיבורים וגם צדיקים, כדי שזכות מעשיהם תעמוד להם, ויהושע יוצא בראש ומנהל את המערכה.¹³

עד מלחמת עמלק לא שמענו על יהושע דבר, וביום אחד עולה יהושע בן נון לגדולה ומוטלת עליו המשימה הראשונה שאליה נדרש עם ישראל ביוצאו ממצרים. מלחמת עמלק זו מלחמת תרבות, אי אפשר לשלוח כל אדם מישראל להילחם בעמלק, דרושה דמות בעלת עוצמה רוחנית גדולה שמסוגלת לעמוד מול התרבות העמלקית ולהחזיר מלחמה שעה, תוך נשיאת עיניים כלפי ריבונו של עולם, "כל זמן שהיו ישראל מסתכלים כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלין"¹⁴.

מלחמת עמלק נחתמת במילים: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה כְּתֹב זֶאת זְכָרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׂים בְּאָזְנִי יְהוֹשֻׁעַ כִּי מָחָה אֶמְחָה אֶת זְכָר עֲמָלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם"¹⁵. משה מצווה לכתוב על מגילת ספר את סיפור המלחמה, ומלבד זאת עליו לשים את הדברים בעל פה באזני יהושע, שכמנהיג ישראל בדור הבא ידע את חובתו לישראל, וכדברי רש"י שם:

ע"י(ש). הרי שמצינו שקראו לדברי קבלה 'דאורייתא', או 'מהתורה', או 'אמרה תורה'.
¹¹ יהושע ז, כא.
¹² יהושע ז, יא.
¹³ ראה שמות יז, טו-י.
¹⁴ ראש השנה פ"ג, מ"ח.
¹⁵ שמות יז, יד.

"ואמר 'ומנעו בניכם מן ההגיון', פירוש דרך בני אדם שמלמדים בניהם מליצה ודיבור, ודבר זה נקרא 'הגיון', מלשון הגה, ובערוך ערך 'הג' פירש, פתרון פסוק כצורתו, ואין בזה רק דיבור בלבד, וכמו שאנחנו עושים שלומדים את הנערים רק הגיון ודיבור הפסוק, ולכך אמר 'הושיבוים בין ברכי תלמידי חכמים ללמד אותם חכמה', והוא מביא לחיי עולם הבא, כי הוא בכלל מה שאמרו 'שלושה מנוחלי עולם הבא - המגדל בניו לתלמוד תורה' וכו'".

כלומר אין להסתפק בלימוד הפסוקים כצורתם, אלא לשבת בין ברכי תלמידי חכמים ולהיפגש עם הרוח והנשמה שבכל אות ומילה בפסוקי התנ"ך.

אש מלהטת סביבותיהם

בשיר השירים רבה,⁸ מתארים חז"ל תיאור מופלא שמלמדנו מהו לימוד תנ"ך, וזו לשונם:

"בשעה שהיו חורזים בדברי תורה ומדברי תורה לנביאים ומנביאים לכתובים, והאש מתלהטת סביבותיהם, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני".

בדורות קדמונים, כשהיו עוסקים בלימוד תורה, ניתן היה לראות ולהרגיש בחוש את האש המלהטת מסביב. ממשיך המדרש:

"בן עזאי היה יושב ודורש והאש סביבותיו, אזלון ואמרון לרבי עקיבא, רבי בן עזאי יושב ודורש והאש מלהטת סביבותיו.

הלך אצלו ואמר לו: שמעתי שהיית דורש והאש מלהטת סביבך. אמר לו: הן. אמר לו: שמא בחדרי מרכבה היית עסוק? אמר לו: לא, אלא הייתי יושב וחרוז בדברי תורה ומתורה לנביאים ומנביאים לכתובים, והיו הדברים שמחים כנתינתן מסיני, והיו ערבים כעיקר נתינתן".

המפגש עם תורה נביאים וכתובים, הוא מפגש עם דבר ה'. מי שזוכה לחרוז מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ומכוון לאמתה של תורה, דבריו ערבים ושמחים כבשעת נתינתם בסיני, ואש של תורה מלהטת סביבו.

המפגש עם דברי הנביאים הוא מפגש עם "דברי קבלה", כנזכר **ברש"י** במסכת חולין:⁹

"תורת משה - קרויה 'תורה' לפי שנתנה תורה לדורות, ושל נביאים לא קרי אלא 'קבלה' שקיבלו מרוח הקדש. כל נבואה ונבואה לפי צורך השעה והדור והמעשה".

ולפעמים דברי קבלה אלה אף נקראים "תורה"¹⁰.

⁸ שיר השירים רבה א, ב.

⁹ חולין קלז ע"א.

¹⁰ ראה שו"ת הרב"ז (ח"ג חושן משפט סימן מט, י) שכתב: "ובאמת שכמה פעמים מצינו בש"ס שאינו אלא מדברי קבלה והש"ס קראה 'דאורייתא'. עיין גיטין לו ע"א 'דאורייתא היא, דכתבי: 'וכתוב בספר וחתום' (ירמיה), ועיין ברמב"ם (פ"ג מהלכות עדות ה"ד), ובספך משנה ובש"ך (חושן משפט סימן כח, סק"י"ז). ועיין ברכות י ע"א, ויבמות ד ע"א, 'סמוכין מן התורה מנין שנאמר: 'סמוכים לעד לעולם'. ועיין חולין יז ע"ב 'מנין לבדיקת סכין מהתורה, שנאמר: 'ושחטתם בזה' (שמואל), ובבכורות נ ע"א, 'עד שמצאו לו מקרא מן התורה, 'ובאו בה פריצים וחיללוה' (יחזקאל), ובעירובין נח ע"א, 'שהרי אמרה תורה 'ובידו חבל מדה' (זכריה), ועיין רמב"ם (פ"ג מהלכות מגילה וחנוכה ה"ו ובספך משנה. עיין שם בלחם משנה, העיר מתענית כח,

איש אל רעהו ושב אל המחנה ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל¹⁹.

המפגש החמישי הוא בפרשיית אלדד ומידד. אלדד ומידד קיבלו בנבואה שמשה רבנו ימות ומי שיכניס את ישראל לארץ זה יהושע. התנבאותם במחנה בסמוך למשה רבנו נתפסה כחוצפה של טשטוש מדרגות הנבואה, לכן יהושע הגיב בחומרה על מעשיהם וביקש לאסור אותם²⁰. יהושע בן נון היה תלמיד נאמן לרבו, ועל אף שבאופן טבעי היה צריך לשמוח בכך שיזכה להיות מנהיג ולהכניס את ישראל לארץ, כאבה לו הפגיעה במשה רבו.

בפרשת המרגלים מתגלה אהבת הארץ של יהושע

המפגש השישי עם דמותו של יהושע הוא בפרשיית המרגלים, כאשר יהושע נמנה בין שנים עשר המרגלים שנשלחו לרגל את הארץ, "למטה אפרים הושע בן נון"²¹. מעניין שכאן נזכר שמו בלי האות י"ד לאחר שכבר נקרא מספר פעמים בשמו המלא 'יהושע', ובחתימת הרשימה נאמר: "אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה להושע בן נון יהושע"²².

חז"ל²³ אומרים שהאות י"ד שנוספה בשמו של יהושע היא אותה אות י"ד שסרה משמה של שרה אמנו, וזו לשונם:

"י"ד שנטל הקב"ה משרי היה טס ופורח לפני כסאו של הקדוש ברוך הוא. אמר לפניו: ריבונו של עולם, בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משרה הצדקת? אמר לה הקב"ה: לשעבר היית משמה של נקבה ובסופן של אותיות, עכשיו אני נותן בשמו של זכר ובראשן של אותיות, שנאמר: ויקרא משה להושע בן נון יהושע"²⁴.

הקשר בין שרה אמנו ליהושע בן נון דורש התבוננות. לולא דמסתפינא הייתי אומר, שהי"ד של שרה ניתנה ליהושע כדי להצילו מעצת המרגלים. שרה במהותה שייכת לארץ ישראל, ולכן היא זוכה שבנה יצחק יהיה עולה תמימה²⁴, ולא יצא כל חייו מגבולות ארץ ישראל. יצחק הוא היחיד מבין האבות שלא יצא מהארץ, ובסידור עולת רא"ה²⁵ מובא רמז נאה ליחס המיוחד שבין יצחק לארץ ישראל. כל שמות הארץ מרומזים בשמו: ישראל, צבי, חיים, חמדה, חפץ, קודש.

משה רבנו מתפלל על יהושע "י-ה יושיעך מעצת מרגלים"²⁶, ובכך מעניק לו תוקף וחזוק, ובאמת כאשר חזרו המרגלים והוציאו דיבת הארץ רעה, היחידים שעמדו מנגד ודיברו על טוב הארץ, אלו יהושע וכלב, "ויהושע בן נון וכלב בן יפנה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם: ויאמרו אל כל עדת בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה טובה הארץ מאד מאד: אם חפץ בנו ה' ונהביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר

"ושים באזני יהושע - המכניס את ישראל לארץ, שיצוה את ישראל לשלם לו את גמולו, כאן נרמז לו למשה שיהושע מכניס את ישראל לארץ".

להכרית את זרעו של עמלק, זו משימה קשה שעלולה להימשך זמן רב. עמלק זה סיפור היסטורי ארוך. הוא מלווה אותנו ומחכה לשעת כושר שבה יוכל לפגוע בנו, אך יהושע בן נון ניצב כחומה בצורה למולו, מונע את השפעתו ומכריע את כוחו.

במעמד הר סיני מתגלה מדרגת קדושתו של יהושע

הפעם השניה שבה מוזכר יהושע היא, בפסוקי מעמד הר סיני. תחילה נצטווה משה: "עלה אל ה' אתה וְאַהֲרֹן נָדָב וְאָבִיָּהוּא וְשִׁבְעִים מִזְקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מִרְחֹק: וְנָגַשׁ מֹשֶׁה לְבַדּוֹ אֶל ה' וְהֵם לֹא יָגִשׁוּ וְהָעָם לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ"¹⁶. ולמעשה כאשר התורה מספרת על עליית משה אל ההר למשך ארבעים יום, נאמר: "וַיִּקַּם מֹשֶׁה וַיהוֹשֻׁעַ מִשְׁרָתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַר הָאֱלֹקִים: וְאֵל הַזְקֵנִים אָמַר שָׁבוּ לָנוּ בְּזֶה עַד אֲשֶׁר נָשׁוּב אֲלֵיכֶם וְהִנֵּה אֶהְרֹן וְחֹר עִמָּכֶם..."¹⁷.

משה פרש מן הזקנים שנשארו במקומם באמצע ההר, לעלות לבדו אל ראש ההר, ואילו יהושע המשיך ללוות את משה רבנו עד הגבול. אהרן וחור היו אף הם גדולי עולם, ואף על פי כן נצטוו לשבת עם הזקנים באמצע ההר, ואילו יהושע ממשיך עד הגבול. דרגת הקדושה של יהושע היתה למעלה מאהרן וחור ושבעים הזקנים.

המפגש השלישי עם דמותו של יהושע בא לאחר מעשה העגל. תפילתו של משה רבנו להצלת העם מגזירת כליון גמור נתקבלה בחלקה, ומשה פנה מאת ה' והחל לרדת מן ההר כשהלוות בידו, כמצוות ה' עליו.

התורה מספרת כי ברדתו מן ההר פגש בראשונה את יהושע משרתו אשר המתין לו כל העת במורד ההר. בהפגשם יחד המשיכו לרדת במורד ההר והתקרבו למחנה ישראל. בהתקרבם אל המחנה שמע יהושע¹⁸ קולות צהלה שנשמעו לו כמו חגיגות ניצחון, ומשפנה למשה רבו, אמר לו משה כי קולות אלו אינם אלא שירי הוללות.

יהושע תלמיד נאמן לרבו

מפגש רביעי עם דמותו של יהושע מופיע בפרק הבא, בפסוקים המתארים את הכבוד הגדול שרכש העם למשה ואת סדר השראת השכינה במחנה. התורה מספרת על גדולת נבואתו של משה על פני שאר הנביאים, ומציינת שיהושע בן נון, שמשו ומשרתו של משה לא מש מן האהל אלא שקוע היה בתורת רבו והיה דבק בשכינה, "וְדָבַר ה' אֶל מֹשֶׁה פְּנִים אֶל פְּנִים כְּאִשֶּׁר יְדַבֵּר

¹⁹ שמות לג, יא.

²⁰ במדבר יא, כח. וראה שיחות הרצי"ה במדבר עמ' 85.

²¹ במדבר יג, ח.

²² במדבר יג, טז.

²³ בראשית רבה מז, א.

²⁴ ראה רש"י בראשית טו, ב.

²⁵ עולת רא"ה ח"א עמ' שט.

²⁶ ראה רש"י במדבר יג, טז.

¹⁶ שמות כד, א-ב.

¹⁷ שמות כד, יג-יד.

¹⁸ ראה שמות לב, יז.

"וישמע ה' את קול דבריכם ויקצף וישבע לאמר: אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה את הארץ הטובה אשר נשבעתי לתת לאבותיכם: זולתי **קלב בן יפנה** הוא יראנה ולו אתן את הארץ אשר דרך בה ולבניו יען אשר מלא אחרי ה': גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר גם אתה לא תבא שם: **יהושע בן נון** העמד לפניך הוא יבא שמה אתו חזק כי הוא ינחלנה את ישראל"²⁷.

הכתוב מפריד בין כלב ליהושע, להורות שאצל יהושע ישנה מעלה נוספת, יהושע יזכה להנהיג את העם בבואם אל הארץ.

פעם שניה מוזכר יהושע בפרשת ואתחנן, כאשר ה' מצווה את משה להתכונן לקראת מיתתו, וכך נאמר:

"עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך כי לא תעבר את הירדן הזה: וצו את יהושע וחיזקו ויאמרו כי הוא יעבר לפני העם הזה והוא ינחיל אותם את הארץ אשר תראה"²⁸.

פעם שלישית מוזכר יהושע בפרשת וילך, בחתימת נאום הפרידה של משה מן העם לפני מותו, וכך נאמר:

"וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל: ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבוא... ה' אלוקיך הוא עבר לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך וירשתם יהושע הוא עבר לפניך כאשר דבר ה'... ויקרא משה ליהושע ויאמר אליו לעיני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע ה' לאבותם לתת להם ואתה תנחילנה אותם..."²⁹.

פעם רביעית מוזכר יהושע בסוף פרשת האזינו, וכך נאמר:

"ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא ויהושע בן נון"³⁰.

תחילה קרא משה את התורה לפני העם בקריאה רצופה, ולאחר מכן התחלק העם לקבוצות, וביארו להם משה ויהושע יחדיו ביתר הרחבה והעמקה³¹. ומדוע נשמטה כאן היר"ד של יהושע? על כך משיב רש"י:

"לומר שלא זחה דעתו עליו, שאף על פי שנתנה לו גדולה, השפיל עצמו כאשר מתחילתו".

יהושע מתבטל כלפי משה רבנו, לא גבה ליבו ולא רמו עיניו.

באחרונה מוזכר שמו של יהושע בתורה בפרשת וזאת הברכה, וכך נאמר:

"ויהושע בן נון מלא רוח חכמה כי סמך משה את ידיו עליו וישמעו אליו בני ישראל ויעשו כאשר צוה ה' את משה"³².

יהושע הוא הדמות האחרונה בתורה. משה רבנו נפטר ואהרן הכהן נפטר, ויהושע נבחר להיות החוט המקשר בין התורה לספרי הנביאים.

הוא זבת חלב ודבש: אך בה' אל תמרדו ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וה' אתנו אל תיראם"²⁷.

מינוי יהושע למנהיג

במקומות שבהם נדרשת עוצמה של חיים, עוצמה של הנהגה, שם אנו פוגשים את דמותו של יהושע. ומכאן אנו מגיעים לפסוקי סמיכת יהושע למנהיג, וכך נאמר: "ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו... ונתתה מהודך עליו למען ישמעו כל עדת בני ישראל"²⁸.

משה רבנו מזדרז לקיים מצוותו, "ויעש משה כאשר צוה ה' אתו ויקח את יהושע ויעמדהו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה: ויסמך את ידיו עליו ויצוהו כאשר דבר ה' ביד משה"²⁹.

יהושע יודע להלוך כנגד רוחו של כל אדם ואדם, הוא מכיר היטב את המציאות ונותן ליבו לכל הרגישויות שהיא כוללת בתוכה. משה רבנו סומך את ידיו על ראש יהושע ומאציל עליו מהודו וזיוו לעיני כל ישראל, למען ישמעו ויקבלו את דבר המינוי, ויקבלוהו עליהם בלי עוררין.

יהושע ממונה על חלוקת הארץ לנחלות

לאחר מינויו של יהושע למנהיג, אנו פוגשים את דמותו בפרשת בני גד ובני ראובן, וכך נאמר:

"ויצו להם משה את אלעזר הכהן ואת יהושע בן נון ואת ראשי אבות המטות לבני ישראל: ויאמר משה אליהם אם יעברו בני גד ובני ראובן אתכם את הירדן כל חלוצי מלחמה לפני ה' ונכבשה הארץ לפניכם ונתתם להם את ארץ הגלעד לאחזה: ואם לא יעברו חלוצים אתכם ונאחזו בתכם בארץ כנען"³⁰.

משה רבנו שומע את בקשת בני גד ובני ראובן ומפקיד עליהם את הממונים על חלוקת הארץ, אלעזר הכהן ויהושע בן נון, שישגיחו על קיום התנאי שהותנה עמהם, כי בקימו תלויה קבלת נחלתם בעבר הירדן מזרחה.

ובהמשך מוזכר שמו של יהושע שוב, כממונה על חלוקת הארץ לכלל השבטים, "אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ אלעזר הכהן ויהושע בן נון"³¹. אלעזר ויהושע הם נציגי הכלל הממונים על חלוקת הארץ לנחלות.

יהושע במשנה תורה

בספר דברים מוזכר שמו של יהושע בחמש פרשיות:

בראשונה מוזכר יהושע בפסוקי התוכחה שבפרשת דברים. לאחר הזכרת עונשם של המרגלים, שלא יזכו להיכנס לארץ, מזכיר משה רבנו את כלב לטובה ולאחר מכן גם את יהושע בן נון, וכך נאמר:

³² דברים א, לד-לח.
³³ דברים ג, כז-כח.
³⁴ דברים פרק לא. ראה עוד בהמשך הפרק.
³⁵ דברים לב, מד.
³⁶ ראה מלבי"ם ורש"ר הירש שם.
³⁷ דברים לד, ט.

²⁷ במדבר יד, ו-ו.
²⁸ במדבר כז, יח-כ.
²⁹ במדבר כז, כב-כג.
³⁰ במדבר לב, כח-ל.
³¹ במדבר לד, יז.